

Tlačová správa

Stanovisko Slovenskej ekonomickej spoločnosti k metodike a výsledkom Periodického hodnotenia výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti

2. 2. 2023

Slovenská ekonomická spoločnosť pozitívne hodnotí posun periodického hodnotenia výskumnej činnosti od bibliometrie a scientometrie ku komplexnému zhodnoteniu kvality výstupov a inštitúcií na základe recenzného hodnotenia, inšpirovaného britským Research Excellence Framework. Výsledky hodnotenia sú v zásade v súlade s reputáciou jednotlivých ekonomických pracovísk aj kvalitnými scientometrickými údajmi – s niekoľkými výnimkami. V súlade s naším cieľom prispievať k rozvoju ekonomickej vedy na Slovensku, podporovať ekonomický výskum a skvalitňovať ekonomické vzdelávanie, si dovoľujeme vyjadriť sa k výsledkom a metodike hodnotenia vo forme nasledovných pripomienok. Máme za to, že môžu prispieť k zlepšeniu procesu hodnotenia pre oblasť ekonomických vied.

1) Veľkosť a zloženie komisie pre jednotlivé oblasti výskumu by mali lepšie zodpovedať počtu predložených žiadostí o hodnotenie a počtu výstupov, ako aj tematickému zameraniu výstupov. Vo vednom odbore ekonómia bolo hodnotených 525 článkov deviatimi hodnotiteľmi, t.j. 116 článkov na hodnotiteľa – ak by každý bol hodnotený práve dvoma hodnotiteľmi, resp. 175 článkov v prípade troch hodnotiteľov každého výstupu. Po ukončení hodnotenia by sa mali diskutovať všetky výstupy celým panelom, aby sa zjednotila kategorizácia publikovaných prác.

2) Proces hodnotenia bol realizovaný počas štyroch mesiacov. Samotné hodnotenie expertmi a komisiami však prebiehalo iba približne mesiac. Aj vzhľadom na rôzne počty článkov a veľkosť hodnotiacich komisií by bolo vhodné tento čas predĺžiť.

3) Ex ante a ex post korekcia predložených výstupov. V súčasnom hodnotení pre ekonomické vedy, je relatívne vysoké zastúpenie publikácií v časopisoch nejasnej vedeckej integrity, v ktorých je recenzný proces často kritizovaný ako nedostatočný alebo dokonca absentujúci. Takisto boli predložené výstupy, ktoré vôbec nepatria do vednej oblasti „Ekonómia a manažment“, a tiež nemali dostatočný interdisciplinárny vzťah k hodnoteným disciplinám. Navrhujeme preto korigovať zoznam publikácií aj po samotnom hodnotení odbornou komisiou – vylúčiť publikácie zjavne irelevantného zamerania a tiež vylúčiť publikácie vo vydavateľstvách s pochybnými praktikami. Do budúca navrhujeme využiť pozitívny zoznam vedeckých časopisov pre konkrétnu vednú oblasť.

4) Zverejnené údaje o výsledkoch neumožňujú nezávislú kontrolu hodnotenia. Pokladáme za nevyhnutné zverejniť podrobné výsledky a detaily metodiky hodnotenia. Vysokým školám i samotným výskumníkom by pomohlo, ak by vedeli presné zaradenie výstupov do jednotlivých kategórií v rámci nastavenia motivácií. Rovnako vhodné by bolo okrem samotnej kategorizácie

výstupov zverejniť i krátky text k hodnotenému dokumentu, ktorý by objasňoval zaradenie výstupu. Tento krok prispeje k transparentnosti procesu hodnotenia.

5) Kvalita hodnotenia sa odvíja od reputácie hodnotiteľov. Kým niektorí sú na špičkovej svetovej úrovni, iní sú skôr na štandardnej medzinárodnej úrovni. To vytvára problémy pri porovnateľnosti hodnotenia jednotlivých vedných disciplín. Niektorí hodnotitelia mali sami publikácie vo vydavateľstvách s pochybnými praktikami na hranici predátorstva. Zároveň navrhujeme zvýšiť transparentnosť procesu výberu hodnotiteľov a docieľať, aby ich odborné zameranie zodpovedalo zameraniu hodnotených výstupov.

6) Vzhľadom na náročnosť celého procesu a dlhé intervaly medzi obdobia, je dôležité v medziobdobí oprieť financovanie výskumu na Slovensku aj o kvalitné scientometrické analýzy (napr. nebrať do úvahy IF, ale AIS). V kombinácii s prijatím pozitívneho zoznamu vedeckých časopisov a pri výbere metrík, ktoré nie sú jednoducho manipulovateľné, sa tak nastavia najlepšie motivácie na zvyšovanie kvality výskumu v SR.

7) Navrhujeme, aby nasledujúce periodické hodnotenie prebehlo v kratšom časovom intervale. S pilotným hodnotením sú spojené viaceré nedostatky vyplývajúce z celkovej náročnosti procesu. Kratší interval ďalšieho hodnotenia – napríklad už po troch rokoch – by znížil váhu týchto chýb na financovaní hodnotených inštitúcií.

Predstavenstvo Slovenskej ekonomickej spoločnosti:

Jarko Fidrmuc (predseda)

Eduard Baumöhl (podpredseda)

Jana Péliová (podpredsedkyňa)

Jana Fidrmuc

Zuzana Fungáčová

Richard Kališ (tajomník)

Katarína Lučivjanská

Andrej Svorenčík

Tomáš Výrost

Slovenská ekonomická spoločnosť (SEA) je dobrovoľné vedecké a profesné združenie ekonómov, ktoré pracuje ako občianske združenie. Cieľom spoločnosti je prispievanie k rozvoju a popularizácii ekonomickej vedy podporou základného a aplikovaného výskumu. SEA tiež podporuje skvalitňovanie ekonomickeho vzdelávania na Slovensku s osobitným dôrazom na výchovu mladých talentov. Členstvo v spoločnosti je otvorené vedeckým ekonómom, odborníkom z praxe, doktorandom i študentom a tiež odbornej verejnosti. Spoločnosť má aj 40 Fellows, t.j. členov, ktorí majú kvalitné vedecké publikácie v ekonomickej oblasti alebo sa výrazne zaslúžili o rozvoj ekonomickej vedy na Slovensku.

Slovenská ekonomická spoločnosť bola v januári 2017 prijatá za plného člena Medzinárodnej ekonomickej asociácie (IEA), svetovej federácie národných ekonomických spoločností založenej v roku 1950 na rozvoj ekonomickej vedy a hospodárskej politiky. Členstvo v IEA je medzinárodným uznaním Slovenskej ekonomickej spoločnosti ako reprezentanta komunity slovenských ekonómov. Každú krajinu môže v IEA zastupovať len jedna ekonomická asociácia.

Kontakt:

Jarko Fidrmuc

e-mail: sea@slovakecon.sk; jarko.fidrmuc@zu.de